

La causa i la conseqüència

En un prospecte bilingüe de difusió de les instal·lacions del Parc Zoològic de Barcelona, sorprenent, de nou, un *doncs* causal: *No molesteu els animals «doncs» mereixen el teu respecte i consideració.* El respecte i la consideració que mereixen els animals és, evidentment, la causa i no pas la conseqüència que ens fa aconsellar de no molestarlos. Per això, en lloc de *doncs*, que ha d'ésser usat únicament indicant la conseqüència, caldria haver recorregut a una conjunció de causa, com és ara *perquè*.

Atribuïm aquest defecte, tan habitual encara i tan difícil d'extirpar, de l'ús de *doncs* amb valor causal, al fet que es vol fer correspondre sistemàticament aquesta conjunció nostra a la del castellà «pues», que s'ha introduït en la nostra llengua parlada, i que reuneix tots dos valors, de causa i de conseqüència. Però potser caldria anar una mica més enllà. Com hem dit, les frases que comentem apareixen en un prospecte bilingüe i hauria calgut esperar que en la seva versió castellana l'enllaç entre les dues oracions s'hagués resolt amb la conjunció «pues», cosa que hauria explicat la solució incorrecta de la construcció catalana. Però no és pas així: en la versió castellana aquestes dues oracions no figuren enllaçades, sinó com a oracions independents, separades per un simple signe

major de puntuació, concretament un punt. I costa poc de veure que, en realitat, aquesta és, en aquest cas, la solució més adequada.

En concloïem, per tant, que hom recorre innecessàriament a construccions complexes, amb oracions coordinades i subordinades, en molts casos en què es podrien resoldre per mitjà d'oracions simples o independents. És lògic de dir, per exemple, *No va venir perquè no es trobava bé*, en què enunciem un fet i la causa que l'ha originat, però dues frases com *No molesteu els animals i Mereixen el teu (millor el vostre) respecte...* tenen gairebé el mateix valor, el de norma de conducta i d'actitud ètica i cívica, amb una equivalència que no fa prou vàlid el que es diu en la segona oració (la que ha d'indicar la causa) com a raó convincent del que es proposa en la primera. Efectivament: que els animals mereixin el nostre respecte no és pas un fet, admes en un grau superior a la conveniència o obligació de no molestar-los. Més que no pas, doncs, establir una relació de causa i conseqüència, sembla adequat, en casos com aquest —que són, en realitat, molt freqüents— de recórrer a construccions independents, amb què s'expressa, amb termes diferents, la reiteració d'una mateixa idea.